

Heden her ikke behøver at opnaaes i sin fulde Udstrækning, er det, at §§ 11 og 12 ikke paanødes Noget; Loven kan staae sig, selv om de falde bort, og den Hemmelighed, som en æret Landstingsmand sidst løstede Sløret for, skal jeg fuldstændig aadenbare saaledes, at jeg i Udvalget har vist Tilbøjelighed til at lade §§ 11 og 12 udgaae; de kunne meget godt gaae ud og man kan lade dem blive staaende, de ville i intet Tilfælde paanøde Communerne Noget. Der forbeholdes Communerne Ret til efter den bestaaende Lovgivning at disponere over Arbejdsstyrken paa hvad Maade, de finde det hensigtsmæssigt, saalange de opretholde Principet i den bestaaende Lovgivning. At det ikke er en ny Grundsætning, vi have søgt at indsmugle, men at det er en bestaaende, vi ville have opretholdt, derfor tjener som et fuldstændigt Bevis, at vi saagodt som have brugt Forordningens egne Ord.

Formanden: Jeg veed ikke, om det er den ærede Ordførers Mening, efter hvad han nu udtalte, at fordrer, at §§ 11 og 12 afstemmes særskilt.

Ordføreren: Det forekom mig, at et saadant Forlangende allerede var antydet fra en anden Side, men jeg vil i ethvert Fald finde det hensigtsmæssigt.

Madvig: Naar jeg tager Ordet, da er det med Hensyn til § 8, fordi det forekommer mig, at der savnes Noget i den Motivering, som den ærede Ordfører gav for de Undtagelser, der i Paragraphen ere gjort for visse Personer. Det er nemlig med Hensyn til de Geistlige, at jeg troer, at den ærede Ordfører ikke stærkt nok appellerede til en vis Sømmelighedsfølelse. Jeg vilde visseelig ansee det for i høj Grad usømmeligt, hvis Geistlige, uden at den største Nød var tilstede, befattede sig med slegt Arbejde. Men hvad jeg forøvrigt troer, at man ved hele denne Række Undtagelser maa fastholde, det er, at man kan ikke forlange personlig Arbejdstjeneste af dem, der ikke selv disponere over deres Tid, men som have Forpligtelser imod Staten, hvis Opsyldelse hvert Dieblif kan indtræde samtidig med en

Tilføjelse til Sneekastning. Derfor gjælder ganske det Samme om Geistlige som det, der er anført om Skolelærere og Lodsfer. Ligesom en Lods hvert Dieblif skal staae parat, naar hans Tjeneste fordres, saaledes maa ogsaa en Geistlig altid være rede til f. Ex. at troste en Syg, eller foretage andre Forretninger, som han ikke tør undslaae sig for.

Dernæst troer jeg, skjøndt jeg heller ikke holder meget af Undtagelser, at de her gjorde absolut bør foretages med en, hvortil alt i det forrige Møde er hentydet. Det er nemlig en Undtagelse for Læger. Lægen maa, naar han er Embedsmand, ifølge sin Embedspligt og, naar han ikke er Embedsmand, ifølge Humanitetens Love, og jeg troer ogsaa ifølge gjældende Lovforskrifter, være sølgagtig, naar Bogen holder for Døren for at hente ham til en Syg. Lægen hører saaledes med til den Række af Personer, der ikke frit kunne disponere over deres Tid, og altsaa kan man ikke ved Siden af Statens Dispositionsret sætte en i Collision dermed kommende Ret til at disponere over ham til andre Forretninger; jeg troer derfor, at der maa tale det Samme for at undtage Læger som f. Ex. for at undtage Lodsfer. Hvad angaaer de Militaire, da forekommer det mig, saavidt jeg kan opfatte Forholdet — jeg er ikke Jurist og kender ikke Lovsproget i sliche Forhold — at man absolut maa tilføie „indquarterede“; thi naar de vare bosatte i Eggen, maaskee eiede Eiendomme der, hvor de efter at være permitterede opholdt sig, seer jeg aldeles ingen Grund til at fritage dem, men Undtagelsen maa alene gjælde garnisonerende, indquarterede Militaire. Siden jeg har taget Ordet, skal jeg blot endnu anføre Et. Jeg har allerede antydet, at jeg senere vil komme til at udtale en stor Tvivl om hele dette Ændringsforslag med Hensyn til, at et Ændringsforslag, der er en heel Lov paa 14 Paragrapher, først foreligger til 2den Behandling, og jeg er bleven endmere bestyrket i denne Tvivl ved den Ubestemthed, hvormed Udvalget har stillet dette Forslag, hvad angaaer at stemme eller ikke stemme for 2 hele Paragrapher, som dog ikke forekomme mig at være saa væsentlige, men snarere maae høre med som